

Stališča in poziv predsedstva MK SZDL Ljubljane za samoprispevek III

Delovni ljudje in občani Ljubljane smo se pred desetimi leti na referendumu z veliko večino odločili za politiko rasti družbenega standarda. Z uspešno izglasovanjem referendumom za prvi samoprispevek v Ljubljani smo se tudi spopadli z liberalizmom, ki je rast družbenega standarda zamarjal, ga podrejal rasti osebnega standarda in s tem dovoljeval večanje socialnih razlik med delovnimi ljudmi in občani. Tako smo se delovni ljudje in občani Ljubljane že pred 10 leti izrekli za prvi samoprispevek, da s solidarnostjo in vzajemnostjo gradimo takšen program razvoja družbenega standarda v Ljubljani, ki zmanjšuje razlike neusklajenega razvoja posameznih občin, vpliva na večjo produktivnost dela in znanja, zmanjšuje socialne razlike in omogoča človeku dostojno življenje.

S samoprispevkom, to je z združevanjem sredstev vseh delovnih ljudi in občanov smo s prvim in drugim samoprispevkom v Ljubljani v 10 letih zgradili 100 objektov družbenega standarda:

- 46 otroških vrtcev
- 44 osnovnošolskih objektov
- 5 zdravstvenih domov
- 4 domove za starejše občane
- 1 vzgojno posvetovalnico

Z izgradnjo novih 46 VVZ smo omogočili, da je bilo vključenih v organizirano varstvo bistveno večje število predšolskih otrok, zagotovili njihovim staršem, da so na svojih delovnih mestih lahko z zbranoostjo dosegli večjo produktivnost dela, otrokom pa zagotovili družbeno varstvo in nepogrešljivo predšolsko vzgojo.

S 44 novimi osnovnošolskimi objekti smo zmanjšali izmenski pouk, dosegli večjo kvaliteto učnovzgojnega dela z otroki, vključili večje število otrok v sodobno - celodnevno šolo in podaljšano bivanje.

Z novimi zdravstvenimi domovi smo zagotovili boljše osnovno in preventivno zdravstveno varstvo in skrajšali čakalno dobo. Z izgradnjo petih domov za starejše občane pa so bili doseženi bolj ustrezní pogoji za njihovo življenje, predvsem za tiste občane, ki sami niso sposobni skrbeti za samostojno bivanje in življenje ter potrebujejo širšo družbeno skrb.

Čeprav je bil dosežen z izgradnjo teh 100 objektov v Ljubljani bistven napredek na področju družbenega standarda in odpravljeni ali zmanjšani številni problemi, še vedno zaostajamo za nekaterimi mesti in industrijskimi centri v Sloveniji zlasti pri vključevanju predšolskih otrok v organizirano predšolsko vzgojo in varstvo in pri zajetju otrok v celodnevno šolo. Ob zaključku preteklega srednjeročnega obdobja je bilo v Ljubljani vključenih v otroško varstvo 47% predšolskih otrok, v nekaterih občinah v Sloveniji pa je dosegla ta vključitev 60%. Na vključitev v vrtec čaka v Ljubljani še vedno ca 7000 otrok.

Prav tako smo ob zaključku šolskega leta 1980-81 imeli v celodnevni šoli le 11,5% otrok, pri čemer v občini Moste ni imela niti ena šola prostorskih pogojev za delen prehod na celodnevno šolo. V Ljubljani imamo še vedno 1,26 izmenski pouk v osnovnih šolah. Pri tem pa dosegajo nekatere slovenske občine že 80% vključitev otrok v celodnevno šolo.

Kljub izgradnji nekaterih novih zdravstvenih domov v preteklih desetih letih, nastopajo zaradi dokaj hitrega naraščanja prebivalstva in izgradnje novih stanovanjskih sosesk izredno veliki problemi na področju osnovnega in preventivnega zdravstvenega varstva. Še vedno pa dolge čakalne dobe pri nujenju zdravstvenega varstva vplivajo tudi na zmanjševanje produktivnosti dela in večjo obolevnost in s tem odsotnost z dela.

V pripravah dogovorov in samoupravnih sporazumov o temeljnih planov in srednjeročnih planov za obdobje 1981-1985, so bili podrobno analizirani rezultati, ki smo jih dosegli v preteklem srednjeročnem obdobju na področju družbenega standarda in opredeljene naloge za zadovoljevanje najnujnejših potreb na tem področju do leta 1985.

Kaj predlagamo za odpravo teh neskladij

Z dogovori o temeljnih planov občin in mesta in samoupravnimi sporazumi o temeljnih planov samoupravnih interesnih skupnosti družbenih dejavnosti za obdobje 1981-1985 smo se samoupravno opredelili, da bomo na področju družbenih dejavnosti dajali prednost razvoju otroškega varstva in preventivnemu zdravstvenemu varstvu, ki bosta posredno doprinesla k večji produktivnosti dela in razvoju osnovnega šolstva z zmanjševanjem večizmenskega pouka in hitrejšemu prehodu na celodnevno sodobno šolo. Ob analizi možnosti zagotavljanja sred-

stev iz svobodne menjave dela v samoupravnih interesnih skupnostih za razširjeno reprodukcijo na področju otroškega varstva, osnovnega šolstva in zdravstva, smo morali ugotoviti, da je v okviru dogovorjene in s srednjeročnim planom usklajene skupne porabe mogoče zagotoviti le sredstva za dejavnost, ne pa tudi za objekte, razen na področju zdravstva, kjer bi bilo mogoče zagotoviti tudi manjši del sredstev za objekte.

Na osnovi teh ugotovitev je bil kljub sedanji ekonomski situaciji edini mogoč zaključek, da je potrebno nadaljevati s takim načinom združevanja sredstev, za kakršnega so se delovni ljudje in občani Ljubljane prvič odločili pred desetimi leti, če ne želimo z družbenim standardom obstati.

Odstopanje od take usmeritve bi pomenilo, da predvidevanj srednjeročnega plana na področju družbenega standarda ne bi dosegli, temveč bi bil ob koncu tega srednjeročnega obdobja družbeni standard nižji od sedanjega. Posledice takega razvoja pa bi občutila predvsem mladina in najmlajša generacija, njihovi starši ter delavci in občani. Na osnovi teh ugotovitev, predhodne razprave v vseh ljubljanskih občinah in predloga predsedstva MK SZDL so sprejele skupščine občin in skupščina mesta Ljubljane sklep o pričetku priprav programov za razpis referen-

duma za tretji samoprispevek na osnovi sledečih izhodišč:

- program mora zagotavljati na podlagi samoupravno dogovorjene solidarnosti v Ljubljani nadaljnjo postopno zmanjševanje razlik v dostopnosti družbenega standarda v posameznih občinah in področjih družbenih dejavnosti;

- v program je mogoče predvideti samo tiste dejavnosti in objekte, ki zagotavljajo realizacijo ciljev in prednostnih nalog srednjeročnega plana in za funkcioniranje katerih so v sprejetih srednjeročnih planih samoupravnih interesnih skupnosti družbenih dejavnosti že predvidena potrebna sredstva za obratovanje in kadri;

- upoštevati je mogoče samo tista področja družbenih dejavnosti, ki vplivajo na večjo produktivnost dela in večje znanje;

- predvideti je potrebno izgradnjo objektov na tistih področjih, kjer so potrebe največje, vendar so zagotovljeni v srednjeročnih planih tudi ostali pogoji izgradnje kot so komunalna opremljenost zemljišč in drugo;

- pri programiranju objektov moramo zagotoviti najbolj racionalno gradnjo in izrazo zemljišč;

- stopnja samoprispevka ne more biti večja od dosedanje, torej 1,5% od OD. Cenzus obsega dohodka, do katerega pa se samoprispevek ne plačuje, znaša 7.000 din. Cenzus se vsako leto valorizira.

Ustrezno temu se določi višina katastrskega dohodka.

Na osnovi teh zemljišč bi v petih letih zbrali 3.807.070.000 dinarjev. Ob sofinanciranju sredstev, ki so že zagotovljena v samoupravnih sporazumih SIS družbenih dejavnosti, pa bi skupno združili 4.837.600.000 dinarjev sredstev. S tako zbranimi sredstvi bi v naslednjih petih letih pridobili:

- 8 novih objektov in 4 prizidke vzgojnovarstvenih zavodov s 1534 novimi mesti

- 3 nove šole in 8 prizidkov, s katerimi bomo pridobili 84 učilnic, 9 telovadnic, 5 večnamenskih prostorov

- 1 glasbeno šolo

- 3 zdravstvene domove in 2 zdravstveni postaji

- porodnišnico, ki bo v svojem sestavu imela:

- dva porodna bloka s skupno 16 porodniškimi posteljami

- operacijski blok za porodniške operacije

- hospitalno enoto s 60 posteljami za navadno in intenzivno nego otročnic z 80 posteljami za navadno in intenzivno nego novorojencev

- ordinacijo za nadzor ogroženih in bolnic nosečnic z ustreznimi funkcionalnimi diagnostičnimi prostori

- hišno lekarniško postajo ter splošne, tehnične in pomožne prostore

- obnovitev mladinskega zdravstvenega centra na Rakitni

- adaptacija Lutkovnega gledališča (soudeležba)

- Center za slušno in govorno prizadeto mladino.

S tem bi dosegli v Ljubljani:

53% vključitev predšolskih otrok v otroške vrte,

1,20 izmenski pouk v osnovnih šolah,

15 odstotkov otrok v celodnevni šoli ter

27 odstotkov otrok v podaljšanem bivanju, zboljšanje preventivnega zdravstvenega varstva, odpravili nedopustne razmere, v katerih se letno rodi 5.000 otrok.

Izhodišča samoprispevka v celoti upoštevajo tudi določila Resolucije III. kongresa samoupravljalcev, ki glasi: »Onemogočiti, da bi samoprispevek izkoriščali za čezmerno širjenje fronte informacij, pač pa ga vse bolj uporabljati za zadovoljevanje neposrednih, v plan vključenih skupnih potreb delovnih ljudi in občanov ter da bi na podlagi pridobljenih pozitivnih izkušenj zagotovili nadaljnje poglobljanje demokratičnega postopka pri sprejemanju sklepov o uvedbi samoprispevka.«

V skladu s sprejeto stabilizacijsko politiko za realizacijo programa računamo samo s tistimi sredstvi, ki bodo zbrana s samoprispevkom in delno tistimi, ki so že predvidena v samoupravno sprejetih sporazumih o temeljnih planov SIS, ne pa z bančnimi krediti. Rok gradnje posameznih objektov bo usklajen z dotokom sredstev, kar bo opredeljeno s posebnim družbenim dogovorom, sklenjenim med odgovornimi subjekti za izgradnjo objektov.

Predsedstvo Mestne konference SZDL poziva:

- nosilce družbenopolitičnih aktivnosti v občinah in mestu, da z intenzivno in usklajeno družbenopolitično akcijo v vseh krajevnih in drugih samoupravnih skupnostih ter organizacijah združenega dela obrazložijo izhodišča za pripravo programa tretjega samoprispevka, ter mobilizirajo delovne ljudi in občane za razpis in izvedbo referendumu na osnovi predlaganega sporazuma:

- IS skupščin občin in mesta, da pripravijo vse potrebne pravne osnove za pripravo odlokov za razpis referendumu in ostalih sporazumov in dogovorov za njegovo realizacijo in jih pravočasno predložijo v obravnavo delegacijam za skupščine občin in mesta;

- Operativne štabe občin in mesta, da nadaljujejo delo na strokovnih pripravah in informativno-propagandni dejavnosti do izvedbe referendumu, pripravijo vse potrebno gradivo in dokumentacijo potrebno za najširšo družbenopolitično akcijo;

- IO in skupščine samoupravnih interesnih skupnosti, da ponovno preverijo usklajenost predlaganega programa s svojimi srednjeročnimi plani in pravočasno zagotovijo kadrovske, finančne in organizacijske priprave za izgradnjo in funkcioniranje objektov;

- Družbenopolitične organizacije v krajevnih skupnostih, organizacije združenega dela v občinah in mestu, da sprejmejo konkretne programe svojih aktivnosti in jih posredujejo do 15. avgusta 1981 občinskimi oziroma Mestni konferenci SZDL Ljubljana.

Predsedstvo Mestne konference SZDL Ljubljana poziva vse delovne ljudi in občane Ljubljane, da se aktivno vključijo v razpravo o predlaganem programu in s svojim sodelovanjem pripomorejo, da bomo sprejeli z referendumom tak program, ki bo v največji meri zadovoljil naše skupne potrebe.

Doseženi rezultati pri izgradnji objektov iz sredstev samoprispevka I in samoprispevka II so najboljši dokaz, kaj zmoremo, kadar se samoupravno in demokratično odločimo, kako bomo skupaj gradili za našo prihodnost.

Mestna konferenca SZDL Ljubljana

